

הוצאת מוסד

הוצאת מוסד

מרן הגאון רבי יעקב חיים סופר זצוק"ל בעל "כף החיים"

הוצאת מוסד

קובץ תשובות מבעל "כף החיים"

א.

בענין פתיחת קופסאות שימורים בשבת

שאלה: בענין אלו התיבות קטנים של מין כרזל שקורין בערבי תנא"ך, שיש בהם דגים כבושין ופתחן למעלה והוא מדובק באבר שמדבקין בו הברזל, אם מותר לפותחן בשבת כדי לאכול דגים או לא.

תשובה: הנה אמרו ז"ל בפ' כ"ב דשבת דקמ"ו

ע"א, בעו מיניה מרב ששת מהו למיכרו חביתא בשבתא (פי' רש"י לתחוב ברומח בדפנותיה לנקוב), לפיתחא קא מכין ואסר או דילמא לעין יפה קמכין ושרי (פי' רש"י לעין יפה, להרחיב מוצא היין בנקב גדול מולא נקיב ליה כדרך הנוקבין נקב עגול ויפה). אמר להו לפתחא קא מכין ואסור, מיתיבי רשב"ג אומר מביא אדם חבית של יין ומתיז ראשה בסיף, התם ודאי לעין יפה קמכין (פי' רש"י שמרחיב פיה למטה ממגופתה כדתני מתיז את ראשה שפת פיה), הכא אם איתא דלעין יפה קמכין ליפתוחי מפתח (פי' רש"י יטול מגופתה).

ותו איתא התם בגמ', על מה שאמרה המשנה אין נוקבין מגופה של חבית דברי רבי

יהודה וחכמים מתירין, אמר רב הונא מחלוקת למעלה אבל מן הצד דברי הכל אסור (ופי' רש"י, למעלה בראש המגופה התם הוא דשרו רבנן דלאו אורחא למעבד פתחא התם, אלא נוטל כל המגופה, אבל מצדה זמנין דעבדי משום פתחא ואינו רוצה לפותחה למעלה שלא יפול עפר או פסולת ביין), והיינו דקתני לא יקבנה מצדה, ורב חסדא אמר מחלוקת מן הצד (פי' רש"י התם הוא דקאסר רבי יהודה משום דאיכא דעבדי ליה פתחא), אבל על גבה דברי הכל מותר, והא דקתני לא יקבנה מצדה, התם בגופא דחבית ע"כ.

ופסקו הרי"ף והרמב"ם והרא"ש כרב הונא, כמ"ש בב"י סי' שי"ד, ופסקו מרן ז"ל בשו"ע שם סעי' ו', נמצינו למדין מכל זה דאין דרך להיות פתח אלא מן הצד, אבל מלמעלה אין דרך לעשות פתח, וכ"כ מרן ז"ל בסעי' הנוכר, וליקוב המגופה למעלה מותר דלא לפתח מכין, שאין דרך לעשות פתח למעלה אלא נוטל כל המגופה ע"כ.

וא"כ מ"ש מרן ז"ל בסעי' א' דחבית שלימה אסור לשברה וכו' ואפילו נקב בעלמא אסור לנקוב בה מחדש וכו', היינו דוקא בגוף החבית דדרך לעשות שם פתח, אבל במגופת החבית למעלה מותר לנקוב ואפילו אם החבית שלימה, משום דאין דרך לעשות פתח למעלה

ראשה בלבד ומניח גוף הכלי אין זו סתירה
גמורה ומותר.

והשכנה ג' בהגה"ט אות א' כתב, דדעת הב"י
אחבית שהזכירו למעלה קאי,
שהיא חבית שדבק שבירה בזפת יעו"ש, וכ"כ
המג"א סק"ז, אבל הרב מהרי"ע בס' מטה
יהודה שם בס"י שי"ד אות א' כתב דהדעת נוטה
דמדכתב השו"ע בסתם ולא ביאר, משמע דבכל
ענין אפי' בחבית שלימה מותר להתיר ראשה,
ולא חילק השו"ע אלא בשבירה לגמרי דבכה"ג
דהויא סתירה גמורה יש בנין וסתירה בכלים
שלמים, אבל בהתזת הראש בלבד דדעתו
להניח גוף הכלי בשלימותו אין זו סתירה
גמורה ומותר וכדעת הקס"ד שהביא השכנה ג',
ועי"ש שהביא עוד ראיות לדבר (כ"כ) [וכן]

ס"ל למרן ז"ל, וכתב שג"כ שמע מפי מגיד
אמת על הר' כמהר"א יצחק ז"ל כשיצא
בשליחות מצוה והביאו לו יום שבת כד א' של
יין שלימה והתיר ראשה בסייף בידו, אלמא
דהיה פשוט בעיניו להתיר אפי' בשלימה עכ"ד,
והביאו מחב"ד אות ה', וכתב שגם הוא שמע
מפי רב אחד בעה"ק ירשת"ו שהוא ראה לרב
הנזכר דהתיר ראש קנקן חתום וסתום בדבק
בסכין בעה"ק ירושת"ו, וכתב עיין בדרישה
ופרישה ולהרב המופלא קדוש יאמר לו
כמהר"ח בן עטר בס' ראשון לציון בשיטתו
לכיצה דף צ' ע"ג, דכתב דדעת הרמב"ם ז"ל
דבחבית בריאה מיירי ותריץ יתיב הסוגיא
לדעתו יעו"ש"ב עכ"ד.

נמצינו למדים מכל זה, דאלו התיבות קטנים
של דגים מותר לפתחם בשבת כדי
להוציא מהם הדגים ולאכלם בשבת, דא"ת הוי
דינם כמו שאר מגופות המדובקים בדבק הרי
מותר להסירם לכ"ע אפי' לר"י כמש"ל בשם
רש"י והר"ן, וא"ת כיון שהם מדובקים בדבק
חזק שמדבקים בו הכרזל הוי כמו גוף החבית

כנז', וכ"כ מג"א סק"ח. ובענין התזת ראש
החבית בסייף כתב השה"ג ז"ל, לפי רש"י לא
שנא אם היא שלמה ל"ש אם היא עשויה
מחתיכות בכל ענין שרי לשבור אותה כדי
להוציא ממנה היין או הגורגרות ובלבד שלא
יתכוין לעשותה כלי.

וג"ל טעמו, דכיון דלדידיה אין בנין וסתירה
בכלים ואפי' אי עביד כלי בשבירתו
בכונה לא היה איסור אלא מדרבנן, דהא שלא
כדרכו היה עושה, הלכך כי לא מכוון שרי ואפי'
מדרבנן, ומיהו צריך שיהא הכלי קטן שלא
יחזיק מ' סאה כולו, אבל אם היה הכלי גדול
דגם לדידן שייך בנין וסתירה בהו כדמוכח
בר"ן שם, פשיטא שהוא אסור לשבר אותה
וכו'.

והתוספות והרא"ש וטוא"ח סי' שי"ד ס"ל
דדוקא במוסקקי דהיינו עשוי
משברי כלים הוא דשרי לחתוך אותה, אבל
כשהיא שלמה אסור, וכן נראה דעת מ"י פכ"ג
מה' שבת וסמ"ג לאוין וכו' עכ"ל, ולהסיר
המגופה עצמה כולה הדבוקה בפי החבית זה
שרי לכ"ע אפי' לרבי יוסי, כמ"ש ברש"י והר"ן
על המשנה ואין נוקבין מגופה וכו', וכ"ה
מוכרח מן הגמ' כיעו"ש.

ומרן ז"ל בס"י שי"ד סעי' א' כתב, חבית
שנשברה ודבק שבירה בזפת יכול
לשברה ליקח מה שבתוכה וכו', אבל אם היא
שלימה אסור לשברה וכו', ובסעיף ו' שם כתב,
מותר להתיר ראש החבית בסייף דלאו לפתח
מכוין כיון שמסיר ראשה וכו', ולא גלה דעתו
בסעי' ו' אם זה שכתב מותר להתיר ראש החבית
בסייף הוא דוקא אם היא שבורה ומדובקת
בזפת, ולפיכך מותר להתיר ראש החבית עם
המגופה כיון דבלאו הכי היא שבורה, אבל אם
היא שלימה אסור וכדברי התוס', או אפילו אם
החבית שלימה מותר דכיון שאינו מתיר אלא

כלי מתכת המצופה הנקרא זינג, אם מהני ליה הגעלה, יורנו ושכמ"ה.

תשובה הנה בענין הצפוי של הכלים אם הולכים אחר הצפוי או אחר עיקר הכלי, כתב מרן ז"ל בשלחן ערוך או"ח (סימן תנ"א סכ"ד): "כלי עץ המצופים בסממנים שקורין ברנים דינם ככלי חרס" עכ"ל, משמע דאם הכלי מצופה במין חרס דינו ככלי חרס ואין לו הגעלה וכמו שכתב בשלחן ערוך (ר"ס תנ"א) ע"ש, ולכן בנדון דידן אף על פי שעיקר הכלי הוא של מתכת מכל מקום אם צפוי זה מן חרס הוא לא תהני ליה הגעלה.

מיהו הרב חתם סופר בחלק יו"ד (סימן קי"ג) כתב דזה הצפוי הוא חסרון ידיעה לכל העולם ממה נעשה, כי בעלי המלאכות מסתירים מעשיהם, ויש לחוש אולי מחרס נעשה התערובת בהיתוך, וכתב דאם ארעו בהן טריפות לא ליעבד להו הגעלה אלא בעי ליבון מספק, אמנם למלאותם גחלים שפיר דמי, וגם אם הוא ספק חרס מותר לסמוך על זה, ואם הרתיח כל כך עד שהקש נשרף מבחוץ, גם הברזל הוכשר ומותר יעויין שם, והביאו הרב פתחי תשובה ביו"ד (סימן קכ"א אות ב'), והרב שרי חמד באסיפת דינים (מערכת ה' אות כ"א) הביא מספר כנסת הגדולה החדש שכתב שעמד על המבחן וראה שצפוי אלו הכלים הוא זכוכית, והסכימו עמו עוד רבנים ע"ש, ועיין בשדי חמד שם שכתב כמה צרדים בזה, ומיהו מידי פלוגתא לא נפיק וע"ש (א).

וכאילו שובר גוף החבית, ג"כ מותר כמו שהסכימו והעידו מהר"ע והרחיד"א, דדעת מרן ז"ל להתיר להתיר ראש החבית אפי' בחבית שלימה, דכיון שאינו מתז כ"א הראש בלבד ומניח הכלי בשלימותו, אין זו סתירה גמורה ומותר.

וא"ת זהו חשוב כמו נוקב, ג"כ מותר כמש"ל דמותר לנקוב מגופת החבית מלמעלה דאין דרך לעשות פתח מלמעלה, ואל תשיבני ממ"ש בסעי' ז' דפותחות של עץ ושל מתכת אסור להפקיע ולשבר, דהתם כתוב טעמם בצדם משום בנין וסתירה, אבל הכא לא יש בנין ולא סתירה כיון שנשאר הכלי בשלימות ולמעלה אין דרך לעשות פתח כנז', ומ"מ טוב ונכון הוא מי שיש לו תיבה הגז' של דגים ויודע שיצטרך להם בשבת ליזהר לפותחם מע"ש.

הנלע"ד כתבתי, וה' יצילנו משגיאות
ויראנו מתורתו נפלאות.

יעקב חיים סופר

בש"א לחודש תמוז ש' התרס"ב.

ב.

בענין הגעלת כלים המצופים בהיתוך לבן

שאלה: בענין קדירה של גחוש ששבשו בה בשר בלי מליחה, וכסוי הקדירה היה

(א) אמר נכד הגאון המהמר יעקב חיים סופר נר"ו: אדות הכלים המצופים הללו מלאחי צמ"ד מרגלית יקרה בקצנ' החורני המטיין "כרס שלמה" דבאצוב (שנת תשמ"ה גליון ע"ג דף י"ח), שהגאון רבי משה מליסא ז"ל כה כתב: "בדן הקדירות החדשות של מתכת (גליזטרט), אנכי שמעתי מפי קדשו של רבינו הקדוש הגאון רשכבה"ג רבינו עקיבא איגר זצוק"ל, שמועיל להם הכשר העגלה כי המה יקרים, וכמה אחרונים אשר יקלו בכלים חשופים צאינס בני יומן, ועוד יש לומר שמצופים באדמה וכלי אדמה מהני להם הכשר" עכ"ל. [וידידי הרה"ג העורך שליט"א בכרס שלמה שם, לין ששצ"ח מהר"ש ענגיל ז"ל (ח"ה סימן ל"ט) הביא שהגאון אדמו"ר בעל דברי חיים מלאח ז"ל הורה בכלים המצופים בגאלור להנעילם" ע"ש].

אמנם בעיקר כלי חרס אי מהני ליה הגעלה כתב הטור (יו"ד סימן קכ"א): "כתב בעל העיטור אי לא מסתפינא מרבוותא אמינא דאפילו כלי חרס בקדירא דלאו בת יומא כיון דאיטורא דרבנן מגעילה שלש פעמים ודיו, והביא ראיה מהירושלמי, וכן כתב הרשב"א, וסיוס דבריו דאפשר שלא התירו אלא באיסור של דבריהם שאין לו עיקר מה"ת כתרומה וחלה בחוץ לארץ, וכן בשולי נכרים, אבל שאר איסורים של דבריהם החמירו בהם כשל תורה, וראוי לחוש שלא להקל בדבריהם" עכ"ל.

התורה והמצוה

ועיין בבית יוסף שם שכתב שמה שכתב הטור הוא מדברי הרשב"א בתורת הבית הקצר, אבל בתורת הבית הארוך כתב הרשב"א ז"ל שתי סברות, האחת כל שהוא איסור מדבריהם מותר להגעיל כלי חרס שלש פעמים, ולסברה השניה אין להקל כי אם באיסור דבריהם שאין לו עיקר מן התורה, כגון תרומה בזמן הזה, וכתב הרשב"א דנראה לו כסברה הראשונה ע"ש.

נמצא דדעת הרשב"א ז"ל דבאיסור דרבנן מותר להגעיל כלי חרס שלש פעמים, וכן כתב הרוקח (סימן רצ"א) דהא דאמרו התורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופיו בהגעלה, היינו באיסור תורה ולא באיסור דרבנן ע"כ (ב).

והנה אף על גב דמרן ז"ל בשלחן ערוך יו"ד (סימן קי"ג סעיף ט"ז) פסק דדוקא בבישולי נכרים שאין לזה עיקר מדאורייתא מותר להגעיל כלי חרס שלש פעמים, אבל בשאר איסור דרבנן לא גילה דעתו להתיר, וכן **אנו מחמירים** בשאר איסורים מדבריהם שיש

להן עיקר מן התורה שאין להגעיל כלי חרס, מכל מקום ספיקא מיהא הוי, ואם יש עוד צדדים להקל מתירים, וכן בתשובת הגאון רבי עקיבא איגר (סימן מ"ט), עשה צדדים להקל בכלי חרס על ידי הגעלה שלש פעמים, והביאו בפתחי תשובה יו"ד (סימן ק"י אות ט"ז) ע"ש, וכן בתשובת רב פעלים ח"ג (או"ח סימן כ"ח) בענין כלים המצופים הנו"ל עשה צדדים להקל על ידי הגעלה שלש פעמים ע"ש [אמר הנכד

ועיין בשו"ת שו"ת מו"ז הגז"ל שם שצ"ל לו צארכה, וכן דרכי תשובה (סימן קכ"א אות כ') כתב בזה צארכות גדולה ע"כ, ועוד עיין לגאון מהרש"ם ז"ל בדעת תורה אור"ה (סימן תנ"ג ס"ז) ובספרו דעת תורה יו"ד (סימן נ"ג ססק"ז) ועוד שם בסופו ממש (ובנדמ"ה נמלא בדרך ר"כ רע"א), ובתשובתיו ח"א (סימן רע"ז ורי"ז) ובח"ג (סימן כ'), ועיין שו"ת זכר יהוסף (סימן קס"ז), ושו"ת אבני נזר יו"ד (סימן קי"ב), ושו"ת יד יצחק ח"א (ס"ס ו'), ושו"ת חזנים צנענים ח"ד (סימן ו'), משמרת שלום יו"ד (סימן קכ"א), ושו"ת ויען משה יו"ד (סימן ז'), ושו"ת וישב מרדכי סגרון (דף ס"ז ודף קל"ה), ושו"ת ימי יוסף בתרא בתשובות הטעפות בסוף הספר (סימן ג' דף שפ"ד), שו"ת מילי דעזרא, ועיין בליקוטי הערות לשו"ת חת"ס יו"ד (סימן קי"ג אות י"ב וע"ש בזה י"ח), ועיין מה שכתב מו"ז הגז"ל לקמן (צד"ה והכ"ל) ואכמ"ל. [ועיין למו"ז הגז"ל בזה החיים (או"ח סימן תנ"א סעיף כ"ד אות רפ"ח) שרמז לתשובה זו הנדפסת כאן ע"ש].

(ב) כלומר דהטור הביא רק מדברות הרשב"א ז"ל בתורת הבית הקצר כי תורת הבית הארוך לא היה לרבינו הטור ז"ל, וכמו שכתבו רבים ושלמים, עיין למרן ז"ל בבית יוסף יו"ד (סימן ק"י דף קע"ב סד"ה ומ"ש ולפיכך, ובסימן קי"ב ד"ה וכחצ הרשב"א דקט"ז ע"ב), ועיין בדרישה שם (אות ג'), וכן כתב בשו"ת יו"ד (סימן קפ"ט) ובשו"ת הארוך יו"ד (ס"ס ס"ט דל"ג ע"ג בדפוס) ע"ש, וכן כתבו לרבינו הטור צ"ל רק ספר תורה הבית הקצר במקור חיים יו"ד (סימן קל"ט אות ב"ב), וגולות עליות מקוואות (פ"ט מ"א פסקא ג' דקט"ז ע"ג), ושו"ת שארית הפליטה (סימן כ"ג ד"ה וחמותי ד"ב ע"ג), ודברי הרב בן הדרישה בהגהות לדרישה יו"ד (שם ססק"ז) ל"ט, ועיין לגאון חיד"א ז"ל בשו"ת יוסף אומץ (סימן פ"ד אות ב') ובספרו שם הגדולים חלק הספרים (מערכת ק' אות ל"ג, ושם מערכת ח' אות ט"ל).

משערין ודבר מועט הוא ובטל בששים עכ"ל, והכא בנדון דידן כשבשלו הבשר היו עמו מעט ירקות ומעט תבלין גם כן, ואם כן לדעת הראב"ד שכתב דבמאי דנפיק מיניה משערין והוא דבר מועט, הרי נתבטל בשישים ואין איסור כלל, ואין צריך הכשר לכלים, ואף על גב דאנן לא קיימא לן כסברת הראב"ד ז"ל, מכל מקום עבדינן זה לספק ספיקא, וכמו שכתב בספר זבחי צדק (סימן ק"י בדיני ספק ספיקא אות קנ"ח) דעבדינן ספק ספיקא אפילו בסברה דחריה ואפילו כנגד מרן ז"ל כיעוין שם, ועוד עיין שם (אות קל"ו) שכתב דעבדינן ספק ספיקא אפילו בספק חסרון ידיעה אי איכא הפסד מרובה ע"ש.

והכא בנדון דידן נמי איכא הפסד מרובה אם יורקו הכלי, וגם אם ישרפו אותו, וכמו שכתב החתם סופר, גם כן ילך לאיבוד, ועל כן מכל הטעמים הנזכרים יש להקל בכלי הנו"ל ולהתירו על ידי הגעלה שלש פעמים, וגם על מנת שיעשו ההגעלה אחר כ"ד שעות מבליעת האיסור.

ועיין שו"ת כתב סופר יו"ד (סימן פ') שצדד גם כן להקל על ידי הגעלה שלש פעמים ואחר כ"ד שעות בנידון כזה שבשלו בשר בלא מליחה משום דדם שבשלו דרבנן ומשום דאין ברור לנו הצפוי הזה אם הוא חרס או זכוכית ע"ש, וכן בתשובות שואל ומשיב מהדורה תליתאה (ח"ג סימן פ"ב) צדד להקל בנדון כזה על ידי הגעלה שלש פעמים ע"ש, והביא דבריהם השדי חמד באסיפת דינים (מערכת ה' אות כ"ב) ע"ש.

וה' יצילנו משגיאות ויראנו מתורתו נפלאות
בה דברי הח"
שליש אחרון לחודש תמוז שנת תער"ב

יח"ס נר"ו: ועוד עיין בארוכה בהך מילתא בשדי חמד אסיפת דינים (מערכת ה' אות י"ט) ובספר דרכי תשובה יו"ד שם (סימן ק"ג) וכף החיים ליו"ד (שם) ואכמ"ל.

והכא בנידון דידן נמי יש כמה ספיקות, האחד דשמא הצפוי הזה הוא של זכוכית ולדברי מרן ז"ל בשלחן ערוך או"ח (סימן תנ"א סעיף כ"ו) כלי זכוכית אינו בולע ואין צריך שום הכשר ע"ש, (ולא דמי למה שכתב בשו"ע שם בסעיף כ"ג דמצופה על חרס שאני), ואף לדברי מור"ם ז"ל בהג"ה (שם סכ"ו) שכתב דיש מחמירין, יש לומר דבנידון דידן דהצפוי אינו אלא רק קליפה דקה מודים דמועיל להם הגעלה, ולפי זה יש לומר דאפילו אם נאמר שהצפוי הזה הוא של חרס ולכלי חרס קיימא לן דאין לו הגעלה, מכל מקום יש לומר דהיינו דוקא אם כל הכלי הוא מחרס, או אם הוא מצופה צפוי עב, לא כן בקליפה דקה שיש כח בהגעלה להוציא מיד הקליפה.

ועוד מה שבלע כאן הוא איסור דם, ולרוב הפוסקים, ויש אומרים שכן גם דעת מרן ז"ל, דם שבשלו דרבנן, עיין בספר זבחי צדק יו"ד (ריש סימן ס"ט), ואם כן כיון שהוא דרבנן לדעת הרשב"א ז"ל מותר להגעיל כלי חרס שלש פעמים וכנו"ל [אמר הנכד יח"ס נר"ו: בענין דם שבשלו הארכתי בס"ד בקונטרסי בענין דם שבשלו שנדפס בסוף ספר מעשה אליהו ח"א ומשם צולם בחיבורי כנסת יעקב (קונטרס ג') עש"ב, ובמהדורא בתרא כתב יד הארכתי כפלים לתושיה, השי"ת יעזורני להוציאו לאור במהרה עם כל חידו"ת במהרה אמן].

ועוד יש ספק אחר, שהרי כתב הראב"ד ז"ל והביאו מרן ז"ל בבית יוסף יו"ד (סימן ס"ט) שבשר שלא נמלח במאי דנפיק מיניה

ג. *

בענין כוונת שילוב הוי"ה אדנות,

ואמירת לשם יחוד, ומסירת נפש

החידושים

בשמע ישראל, בימי העומר

שאלה: לפי מ"ש הרש"ש ז"ל בספר נהר שלום

(דף ע"ו ע"א), ובחדש (דף כ"ה ע"ב),

שאינן לכון כלל בימי העומר שום כוונה, לא

בתפילות ולא במצות וכו', חוץ מכוונת המשכת

המוחין שבסדר עומר ותו לא וכו' יעו"ש, אם

נכנס בסוג זה ג"כ שאין לכון שילוב הוי"ה

ואדנות בעת התפילה וברכת המצות, ועוד נפשי

לשאל הגיעה, אם לומר נוסח ה"לשם יחוד"

בימים אלו, ומסירת נפש בתיבת "אחד"

כשואמרים "שמע ישראל", לפי סברת הרש"ש

שאינן מכוונים בימים אלו.

תשובה: הנה כלל ואזהרה שמענו מהקדמת

התיקונים [דף ג' ע"א], דכל פעם

שמוציא האדם אזכרת השם מפיו צריך שיכוין

בו שם הוי"ה ולשלב הוי"ה ואדני יחד, כזה:

יאהדונה"י, שכתב וזה לשונו: "והמשכילים

יזהירו וכו', דידעין למפלח למריהון ולאפקא

אזכרות דשמהן דקודשא בריך הוא ושכינתיה

בכוונה, ולחברא לון בקול דקריאת שמע,

ובדיבור דצלותא, דאינון תרין שמהן -

יאהדונה"י - דבהון כלילן כל הוויין וכנוויין

ועשר ספירן וכו', אלין אזכרות דאינון

יאהדונה"י בין בקריאת שמע בין בצלותא בין

בשירות ותשבחות והודאות, דבכל אזכרה

דיפוק מפומי, בכל אתר ובכל ממלל צריך

לכוונה דיבור באדני קול בהוי"ה, וליחדא לון

כחדא ביחודא דאיהו יחיד נעלם, דמחבר לון

ומיחד לון כחדא" עכ"ל.

הרי לך בהדיא שכללא כליל מר, שבכל אתר

ובכל ממלל צריך לכון דיבור באדני קול

בהוי"ה וליחד לון כחדא, משמע שזה תלוי

בהזכרת השם, וכיון שאנחנו בימי העומר

מזכירים את השם בברכות ובתפילה, צריך

לכון ג"כ דיבור באדני קול בהוי"ה וליחד לון.

וכן משמע בשער הכוונות (דף נ' ע"ב) שכתב

ז"ל: "בכל פעם שאתה מזכיר ומברך

ומוציא מפיך שם הוי"ה, בכל מקום תכוין

לכלול ביחד הוי"ה ואדני, לפי כי בכתיבתו הוא

הוי"ה ובקריאתו הוא אדני כנודע, גם צריך

לכון בכל פעם שתוציא שם הוי"ה, בכל מקום

שיהיה, הזהר לכון בזה, כי הוא סוד קשר

המלכות עם ז"א, באופן זה: כי הנה כתוב בשם

הוי"ה, ותכוין כי שלושה אותיות יה"ו הוא ז"א,

וה"א אחרונה שבשם שהיא מלכות, תכוין

שנעשה שם שלם שהיא שם אדני" עכ"ל.

הרי טעמא טעים מר: לפי שכתבתו בהוי"ה

וקריאתו באדני, ואם כן, זו הכוונה אינה

נוגעת בזמנים, לזמן שמכוונים בתפילה

ובמצות או לזמן שאין מכוונים, אלא בשביל

קריאתו וכתיבתו, וזה לא ישתנה בשום זמן, וכן

מוכח מדברי הקדמת התיקונים הנז', דזה

הכוונה של שילוב הוי"ה אדנות אינה תלויה

לזמן המכוונים בתפילה ובמצות לזמן שאין

מכוונים, שהרי כתב "בין בצלותא בין בשירות

ותשבחות והודאות דבכל אזכרה" וכו', וידוע

דבהזכרת שם הוי"ה דבשירות ותשבחות לא יש

כוונת בירורים ולא המשכת מוחין, א"כ אין זה

תלוי בזמן שיש כוונות.

וגם הרש"ש ז"ל שאמר "אין לכון שום

כוונה", לא אמר על זה אלא על כוונת

הבירורים והמשכת המוחין, שהרי השאלה

היתה על כוונת התפילות והמצות ועליות שבת

* תשובה זו מדפסה בקצנץ שיה שטייטס חלק ד'.

ויחודים שיש בהם המשכת מוחין ובירורין, ועל זה השיב שאין לכיין שום כוונה, אבל לא על שילוב הוי"ה ואדנות.

וכן משמע ממה שכתב אה"כ, וז"ל: "ואחר שהמאציל העליון העריך ערכין אלו וסדר המשכת המוחין וכו', מי זה ערב אל לבו בסדר כוונת התפילות שהם מסודרים לשאר ימות השנה לכוונם בתפילות דימי העומר וכו'" ¹²³⁴⁵⁶⁷ עכ"ל, משמע דכל החששא היא בשביל הברורין והמשכת המוחין, אבל בשילוב הוי"ה ואדנות דאין בהם כוונת בירורין והמשכת מוחין ליכא חששא כלל. ^{הערך חסידות}

וכן אמירת ה"לשם יחוד" וכו' שנוהגים לאומרה קודם כל תפילה ומצוה, יש לאומרה גם בימי העומר כמו בשאר ימות השנה, דלא יש חילוק בזה, שהרי בתיקונים ^{הערך חסידות} תיקון ו' [דף כא ע"ב] החמירו מאד בזה לעשות עסק התורה והמצות בדחילו ורחימו שכתב וז"ל: "דבזמנא דישאל משתדלין באורייתא דבכתב ודבעל פה ברחימו ודחילו, איתמר בהון [דברים כב, ו]: "לא תקח האם על הבנים", ובזמנא דלא משתדלין בהון ודחילו, איתמר בהון [שם, ז]: "שלח תשלח את האם וכו'", ובזמנא דישאל מיחדין לקב"ה בתפילין דיד ובתפילין דראש בדחילו ורחימו, איתמר בהון: "לא תקח האם על הבנים", ואם לאו "שלח תשלח", ובזמנא דמקיימין וכו'.

וכן בתיקון שבע וארבעים [דף פ"ג ע"ב] כתב, וז"ל: "ואם הוא מנח תפילין דיד ותפילין דרישא בכל יומא וכו', איהו ב"צלמינו כדמותנו" [בראשית א, כו], ואם לאו לא וכו', וכולא ברחימו ודחילו דקב"ה עכ"ל, הרי הזהיר מאד לעשות התורה והמצות בדחילו ורחימו.

וכ"כ הרב ז"ל בשער רוח"ק [דף י"ב ע"ב] וז"ל: "וקודם שיעשה האדם איזה מצוה

או צדקה יאמר "ליחדא שמא דקודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו בשם כל ישראל", וכיין לחבר שם י"ה, שהם דחילו ורחימו, עם ו"ה, שהם קודשא ושכינתיה" עכ"ל, ועל כן אנו אומרים קודם כל תפילה ומצוה נוסח ה"לשם יחוד", ואיך סלקא דעתך למימר דאין לאומרה בימי העומר, ואם מפני שיש בה ליחד שם י"ה בו"ה, כבר אמרנו למעלה דאין חששא בזה, כיון שלא יש בה כוונת בירורין והמשכת מוחין.

ועוד יש להביא ראיה ממה שכתב הרב ז"ל [בעץ חיים] [שער מ' שער פו"ח] וז"ל: "דע, כי כל בחינת מצות מעשיות וברכותיהם, כמו ציצית ותפילין ואכילת מצה וסוכה ולולב וכיוצא בזה, כולם הם בחיצוניות העולמות, אעפ"י שיש בהם בחינת מוחין הם בחיצוניות, וכל מצוה שהיא בדיבור לבד, כמו תפילה, הכל הוא בפנימיות וכו', ואמנם הכוונה במחשבה הוא הנשמה, בין בחיצוניות כמו כוונת עשיית המצות שהיא בחיצוניות, וכן הוא נשמה לפנימיות כגון כוונת התפילין וכו', כי החיצוניות ופנימיות הכל הוא בבחינת הכלים, וכיוצא בזה בנשמות יש חיצוניות ופנימיות, שהוא נשמת חיצוניות לכלי חיצוניות ונשמת פנימיות לכלי פנימיות וכו'" עכ"ל.

נמצא כי ע"י התפילה מתקנים כלים דפנימיות שהם חיצוניות דפנימיות, וע"י הכוונה מחשבה ממשיכים נשמה מוחין לפנימיות שהם פנימיות דפנימיות, וע"י עשיית המצות מתקנים כלים דחיצוניות שהם חיצוניות דחיצוניות, וע"י הכוונה מחשבה ממשיכים נשמה מוחין לחיצוניות שהם פנימיות דחיצוניות, וא"כ איך אנחנו מתפללים ועושים מצות בימי העומר, ואפילו בלא כוונה שאין אנחנו מכוונים בימי העומר בתפילה ובעשיית המצות, והלא אפילו בלא כוונה אנחנו מתקנים ע"י התפילה

שמכין כן בשעת ק"ש נחשב לו כאילו נהרג על קידוש השי"ת, וזהו [תהלים מד, כג] : "כי עליך הורגנו כל היום" עכ"ל, וכ"כ הרח"פ בספר כף החיים (סימן י"ד אות ל"ח ואות מ') דבדל"ת ד"אחד" יכוין לקבל ארבע מיתות בית דין, יעו"ש, ועיין ספר חסידים (סימן רכ"ב), ומה שכתבתי בסה"ק כף החיים על ש"ע או"ח (סימן ס"א אות כ"ח).

יצא לנו מכל האמור, דבימי העומר יש לומר "לשם יחוד" ולכוין שילוב הוי"ה ואדנות בעת שמזכיר את השם וגם כשעונה אמן, ולמסור נפשו על קדוש השם בקריאת שמע בתיבת "אחד", וה' יאיר עינינו בתורתו, אכ"ר.

כ"ד לחודש אייר התרפ"ז

יחי"ב יצ"ו

ד. *

בענין אם בעינן שתהיה הטבילה סמוך לז' נקיים

שאלה: אשה שספרה ז' נקיים ונתעכבה כמה ימים ולא טבלה, אי בעינן שיהיו סמוכים ז' נקיים לטבילה ותספור ז' נקיים מחדש או לא.

תשובה: הנה כתב הרמב"ם ז"ל (פ"ד מהלכות אסורי ביאה דין ז') וז"ל: נתאחרה ימים רבים ולא טבלה, כשתטבול לא תטבול אלא בלילה וכו' יעו"ש. וכ"כ מר"ן ז"ל בב"י (סימן קצז) בשם רבינו ירוחם, וז"ל: ואפילו בח' ובט' או ביותר אסרו חכמים לאשה שלא טבול אלא בלילה, משום סרך בתה. עכ"ל,

בחיצוניות דפנימיות וע"י עשיית המצות בחיצוניות דחיצוניות, אלא מאי אית לך למימר, כיון שאין אנחנו מכוונים בבירורין ובהמשכת מוחין לא איכפת, הכא נמי בשילוב הוי"ה ואדנות ואמירת ה"לשם יחוד" כיון שאין אנחנו מכוונים בבירורין ובהמשכת [מוחין] לא איכפת, ואדרבא מצוה יש בהם, מפני שהתיקונים הזהיר בהם מאד לכוין אותם בכל זמן ובכל עידן, כנ"ל.

ועוד עיין אמת ליעקב בקונטרס שפת אמת (שאלה כ"ה) ותורת חכם (דף קנ"ב ע"ב) דסבירא להו דיש לכוין בימי העומר ובעשרת ימי תשובה בתפילה ובמצות, יעו"ש, אלא שאנחנו תופשים פשט דברי הרש"ש ז"ל ואין מכוונים, משום שב ואל תעשה עדיף, אבל בענין הנזכר כ"ע מודו כמו שכתבנו.

והוא"ל ואתא לידן גימא ביה מילתא, ולא להזהיר אלא להזכיר, שכיין שהאדם הורגל לומר "לשם יחוד" בכל תפילה ומצוה, הרגל נעשה טבע, ושמא ח"ו יבא לומר ה"לשם יחוד" בלא דעת וכוונה וענוש יענש, כי איך ייחד את ה' הגדול והנורא בלא דעת ותכונה והוא בן אדם שעתיד להיות רמה ותולעה, אלא החי יתן אל לבו ויזהר לאומרה תמיד בכוונה גדולה.

ובענין כוונת מסירת הנפש באמירת "אחד", אעפ"י שלא יש כוונות בימי העומר ואינו מכוון להעלות מ"ן, אפילו הכי יש לכוין למסור נפשו על קדוש השם, שזה לא יחסר בכל עת וזמן, שיש לה מקום גם על פי הפשט, וכמ"ש קש"ה בדיני ק"ש (דף ד"ן ע"ב) וז"ל: ויאריך ב"אחד" וכו', ויכוין שהוא מוסר נפשו ורוחו ונשמתו על קדושת שמו הגדול, ומי

(* תשובה ז' נדפסה בקצין בית שטיס חלק ד'.

(*)

**בענין קדירה שבשלו בה כבד
אם מותר להגעילה**

שאלה: קדירה שמבשלין בה ברוטב, ופעם אחת בשלו בה כבד ביובש, אם מותר להשהותה מעת לעת ולעשות לה הגעלה.

תשובה: הנה מר"ן ז"ל (באו"ח סימן תנא
סעיף ו) כתב: הולכין בכלי אחר רוב
תשמישו, וכתבו הפוסקים: דוקא בכלי שאינו
בן יומו, אבל אם הוא בן יומו חוששין למיעוט,
עיין אליה רבה (אות יז) ערך השלחן (אות יא)
בית דוד (סימן ריב) גן המלך (סימן נג) פרי
חדש (אות ו') זכור לאברהם [סימן תנא], ולאו
דוקא בכלי חמץ הולכין בכלי אחר רוב
תשמישו לדעת מר"ן משום דהתירה בלע, אלא
אפילו בשאר איסורים, דדין זה הביאו מרן ז"ל
בב"י (יו"ד סימן קכא), ובשולחן הטהור (שם
סעיף ג) כתב: דיני הגעלה וליבון הלא הם
כתובים בהלכות פסח, משמע דשוים הם ואין
חילוק בין איסור חמץ לשאר אסורין יע"ש,
ובסעיף ז' גבי סכין אם רוצה לחתוך בה חמץ
מלבנה, הוא דוקא בסכין החמיר, וכמ"ש
הטעם, יעו"ש.

(*)

תיקון למי שפגם במצות
כיבוד אב ואם

מי שפגם במצות כבוד אב ואם והוא חלוש שאינו יכול להתענות מ"ה תעניות הנזכרות בשער רוח"ק, יתענה יום אחד וכיום התענית

וכ"כ הב"ח שם, משמע מדבריהם דאפילו
איתרה כמה ימים מותרת לטבול, אלא שלא
טבול אלא בלילה משום סרך בתה, ואי בעינן
שיהיו סמוכים ז' נקיים לטבילה בלאו הכי אסור
לטבול ואפילו בלילה, ואמאי נתנו טעם משום
סרך בתה, אלא כדאמרן דלית מיחוש בזה.

וְכֵן מִשְׁמַע בַּט"ו (סִימָן קצ"ב סע"ק ג') בַּעֲנִיָּן
דָם חִימוּד, שִׁכְתָּב: מִשְׁעָה שִׁמְכִינִים הַשְׁכַּר
לְצוּרֶךְ חוּפָה אוֹ מִשְׁעָה שְׁמוּדִיעִין לָהּ אוֹ
מוֹעִילִין הִז' נִקִּיִּים, אַע"פ שִׁישׁ עוֹד זִמָּן רַב
לְחוּפָה, וְהָרִי הִיא כֶּשֶׁאֵר הַנָּשִׁים וְאֵין לָהּ לְבָדוּק
כִּלְל, וְאִי בַעֲיִנָּן שִׁיָּהוּ סְמוּכִים ז' נִקִּיִּים
לְטַבִּילָה, אִפִּילוֹ לָדָם חִימוּד לֹא חִיִּישִׁינָן מִשּׁוּם
שִׁישְׁבָה עֲלֵיו ז' נִקִּיִּים, הַשְׁתָּא נִיחּוּשׁ מִשּׁוּם דְּלֹא
הוּוּ הִז' נִקִּיִּים סְמוּכִים לְטַבִּילָה, וְאִמָּאֵי כֹתָב
דְּלֹא תְבַדּוּק כִּלְל, אִלָּא עַל כְּרַחֵךְ צִרִיךְ לֹמַר
דְּלֹא בַעֲיִנָּן סְמוּכִים.

וּבֶן מִשְׁמַע בִּשְׁׁךְ (שֵׁם סַעֲׁךְ וְאִׁו) שִׁכְתָּב
וְזֶׁל: אֲבָל אִם הִדְחִיָּה מִזְמָן קִבְּיֹעוֹת
הִרְאִשׁוֹן וְהַקִּבְּיֹעוֹת לִזְמָן הַשְּׁנִי הַכֹּל הִיָּה בְּאוֹתוֹ
מִעֲמֵד וְעִסְוִקִים בְּאוֹתוֹ עֲנִין, אֵין סַפֵּךְ דְּאִינָה
צְרִיכָה לַחֲזוֹר וּלְסַפּוֹר ז' נִקְיִים מִחֲדָשׁ עֲכ״ל,
מִשְׁמַע דְּלֹא בַעֲיִן סְמוּכִים ז' נִקְיִים לְטַבִּילָה,
וּכ״מ בִּשְׁׁךְ (סִימָן קִצּוֹ סַעֲׁךְ ז'), וּכ״כ בִּאֲׁה
נִרְׁו (פִּרְשֵׁת צוֹ אוֹת יֵד), וְהִינּוּ דוּוֹקָא בְּאִשָּׁה
מִיִּנְקָתָה שֶׁהִיא מְסוּלֶקֶת מִדְּמַיִם, אוֹ כִּגּוֹן שְׁעֵדִין
לֹא הִגִּיעַ שַׁעַת וּסְתָה, אֲבָל אִם הִגִּיעַ שַׁעַת וּסְתָה
צְרִיכָה לְבִדּוֹק בְּשַׁעַת וּסְתָה, כִּמְ״שׁ בִּשְׁׁע (יִוִּד
סִימָן קַפ״ד סַעִיף ט׳) בַּעֲנִין אִשָּׁה טַהוּרָה, וְהוּא
הַדִּין בִּנְד״ד.

וזכור ישראל יצילנו משנאות ויראנו בתורתו
אמ"ר.

החל

(* תשובה זו נדפסה בקובץ שיח שושנים חלק ד).

יפריש ממון לצדקה ערך מ"ה סעודות, ובשעת
ההפרשה יאמר:

בה קודם שתבוא לידו, או שמא צריך להחזיר
לגוי שהוא בעל המטבע.

"רבון העולמים ואדוני האדונים, אתה יודע
שאין בי כח להתענות מ"ה ימים כדי
לתקן מה שפגמתי במצות כבוד אב ואם, ועל
כן ברוב רחמין וברוב חסדיך תחשוב לי
המעוה שהפרשתי לצדקה שבהם ערך מ"ה
סעודות, כאילו התעניתי מ"ה ימים כדי לתקן
הפגם שהוא שפגמתי במצות כבוד אב ואם,
ותרצני ברחמין הרבים. יהיו לרצון אמרי פי
והגיון לבי לפניך, ה' צורי וגואלי."

תשובה: הנה לגוי אין צריך להחזיר אם לא
ירגיש אח"כ ויהיה חילול ה' כמ"ש
בח"מ סי' רס"ו יעו"ש, ובענין אם חייב להחזיר
לחבירו מפני שבאה לרשותו קודם לו, הנה כבר
כתב מור"ם ז"ל בהג"ה בחו"מ סי' רס"ח סעי'
ג' דאין חצירו של אדם קונה לו אלא בידע
במציאה או באסיק אדעתיה, אבל בדבר שאינו
רגיל לבוא אין חצירו של אדם קונה לו ואע"פ
שבאה מציאה לשם ובא אחר ונטלה שם זכה
בה, הואיל ולא ידע בעל החצר במציאה אשר
שם קודם שזכה השני, עכ"ל, וכתב שם הש"ך
דהוא הדין ידו אינה קונה לו שלא מדעת
יעו"ש, וכ"כ האחרונים אשר שם, וא"כ הוא
הדין לנידון דידן כיון שלא ידע בו המוכר ולא
הרגיש שזהו מטבע גדול שלא קנה לו רשותו
ולא ידו, ונקנית לשולחני שהוא הרגיש בה וידע
בה ואינו חייב להחזיר העודף למוכר.

וכן ראיתי שכתב הלבוש בחו"מ סי' רל"ג וז"ל:
אבל הקונה כלי מהנכרי בתורת בדיל ומכרו
הוא לישראל ג"כ בתורת בדיל ומצאו בו אח"כ
שהוא רחוק חלול מבפנים והוא מלא כסף או
אפילו עצמו כסף וכו' עכ"ל, הרי שכתב להדיא
שאע"פ שהוא עצמו כסף מ"מ לא זכה בו
הלוקח מן הנכרי, כיון שלא ידע ולא נחכוך
לקנות, וכן הסכים בשו"ת עבודת הגרשוני סי'
צ"ד, והביאו בפתחי תשובה בסי' רל"ב אות ח'
יעו"ש, וא"כ ה"ה לנידון דידן ותו לא מיד.

והשם יצילנו משגיאות ויראנו מתורתו נפלאות.

יעקב חיים סופר

בענין אונאה במקח וממכר.

שאלה: בשולחני אחד שדרכו לקנות מטבעות
זהב ולמכור, פעם אחת קנה מטבע
אחד של זהב גדול בערך מטבע קטן מיהודי
ובשעת הקניה לא הרגיש בו כל כך עבור
שכמעט מראהו דומין זה לזה, ואח"כ מחמת
שהוא בקי במטבעות הזהב ידע שזהו מטבע
גדול ושוה יותר ממה שלקח כמו רבע המקח,
והלך ושאל למוכר לראות אם המכירה היתה
בשגגה או ברצון ורק שלא ידע המטבע וקנה
בערך הקטן וגם אם קנה אותו מגוי או
מישראל, ואמר לו המוכר שקנה אותו מגוי
בערך כך וכך ואז הבין השולחני שקנה אותו
בערך המטבע קטן ומכר אותו בערך קטן
מחמת שלא הרגיש בו, ומחמת שזה השולחני
חשש שמא יש בזה איסור גניבה, נפשו לשאול
הגיע, אם זה כמו המציאה שמצא הוא שאינו
חייב להחזיר, או שמא של המוכר שכבר זכה

(*.ח.)

בענין אתרוגים החמוצים

שאלה: בענין אתרוגים הגדלים בכבל שהם מתוקים והגדלים בארץ ישראל שהם חמוצים, אם יש חשש על מין אחד שאינו אתרוג או מורכב.

תשובה: הנה במין האתרוגים יש מתוקים ויש חמוצים, וכן מוכח בהדיא במס' שבת דף ק"ט ע"ב, וז"ל הגמ': לייתי אתרוגא חליטא וכו', ופירש רש"י ז"ל, אתרוגא חליטא מתוק, ואם כל פרי עץ האתרוג מתוק למה ליה למימר אתרוגא חליטא, הוי ליה למימר אתרוגא סתמא ואני יודע שהוא מתוק, אלא מדקאמר אתרוגא חליטא ולא אמר אתרוגא סתמא מוכח שיש במין האתרוג מהם מתוקים ומהם חמוצים ולכן הוצרך לומר לייתי אתרוגא חליטא, והוא ברור. **לפיכך** שניהם כשרים בין האתרוגים החמוצים בין האתרוגים המתוקים, ואין מחמת זה חששא על שום אחד מהם, ועיין בספר רוח חיים או"ח סי' תרמ"ח אות ד' שהוכיח כן מכמה פוסקים עיי"ש, ולענ"ד אין צורך לזה כי כן מוכח בהדיא בגמ' וכנזכר.

וה' יאיר עינינו בתורתו כיר"א

שנת התרס"ז

יעקב חיים סופר

(*.ט.)

בענין הדלקת נרות בית הכנסת באור האלכטריק

שאלה: נר התמיד שנוהגים להדליק בבתי

כנסיות בשמן זית או בשמנים אחרים הכשרים להדלקה, ועתה חדשים מקרוב באו כי בא לכאן רב אחד אשכנזי אשר נעשה רב בשנגהאי יע"א והורה לבטל נר התמיד ולהדליק במקומו חשמל [אלכטריק] כי אורו רב, וגם נהגו בכל תפוצות אנגלייא להדליק במקום נר התמיד אלכטריק.

ועל כן לשאול הגיעו אי שרי למעבד הכי, כי ידוע שהתורה אמרה ויקחו אליך שמן זית זך להעלות נר תמיד, והאלכטריק הוא שמן אדמה לא יקרא שמן ולא נר, יורנו המורה ושכמ"ה.

תשובה: הנה מנהג זה מה שנוהגים להדליק נרות בביהכ"נ כתבו הטור באורח חיים סי' קנ"א וז"ל: ונוהגין בכל המקומות להדליק בהם נרות לכבודם עכ"ל, ופסקו השו"ע שם סעיף ט', ועיקר מנהג זה נראה שנתייסד ע"פ מ"ש במדרש רבה בהעלותך וז"ל: הקרבנות כל זמן שבית המקדש קיים היו נוהגים, אבל הנרות לעולם אל פני המנורה עכ"ל, וכן הוא במדרש תנחומא בהעלותך, ומ"ש אבל הנרות לעולם, על כרחך צריך לומר היינו מה שמדליקין בביהכ"נ, שכן מצינו שנקראו מקדש כמ"ש במסכת מגילה דף כ"ט ע"א ואהי להם למקדש מעט, אמר רבי יצחק אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות, נמצא שביהכ"נ נקרא מקדש, ועל כן צריך להדליק בו נר כמו שהיה במקדש, וכנזכר בשם המדרש רבה, ומינה כמו שבמקדש היו מדליקין שמן זית כן בבית הכנסת צריך להדליק שמן זית זך אם אפשר כדי שיהיה דוגמת המקדש וזכר למקדש, ועוד איתא שם בתנחומא לענין נר שבת.

(* נדפס בספר כרם יעקב (עמוד א'), וישני צמ"כ בזה הגאון הגדול הגר"ח סופר שליט"א שם באריכות.

(* נדפס בספר ידי אליהו לרבי אליהו חזן שאלה ח', וכתב שם לפני התשובה ז"ל: "שאלה בענין נר תמיד מעיר שנגהאי לירושלים ח"צ ושאלה שאלה זו מהרב ח"ר יעקב חיים סופר נר"י בשנת התרפ"ב"

ת פ א ר ת א ב ו ת

הכנסת כבוד, זה יהיה בעת שבאים בני אדם
לבית הכנסת או קודם מעט שידליקו גם את
האלכתריך, ואם שניהם כאחד טובים.

והשי"ת יראנו מתורתו נפלאות
פה עיה"ק ירושלים תובב"א
י"ב לחודש חשון התרפ"ב

מאתי הקמן
יעקב חיים סופר

נמצא דשמן זית הוא מובחר לפני המקום, ועל
כן גם בנר שבת קיימא לן לענין דינא
דשמן זית מצוה מן המובחר להדליק בו כמ"ש
בשו"ע אורח חיים סימן רס"ד סעיף ואו, ואם
כן כל שכן בנר בית הכנסת דאית ביה תרתי
שהוא נר מצוה וגם זכר למקדש, שיהיה מצוה
מן המובחר נר של שמן זית, ובפרט שכבר נהגו
כן לקיים מצוה מן המובחר שאין לכטל המנהג,
ואי משום שהאלכתריך אורו רב ויהיה לבית

מחיר: 218567

2017/02/02

2017/02/02

2017/02/02

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הדפס ישירות מן התוכנה
תפארת אבות - קובץ סופר, אליהו ציון בן יצחק שלום עמוד מס: 18 הודפס ע"י אוצר החכמה